

Rozsudek Nejvyššího soudu SSR ze dne 25.03.1976, sp. zn. 4 Tz 38/76, ECLI:CZ:NS:1976:4.TZ.38.1976.1

Číslo: 24/1977

Právní věta: K posudzovaniu spolupáchatelstva podľa § 9 odst. 2 Tr. zák. a súdežného páchatelstva viacerých osôb. Sama skutočnosť, že pracovník socialistickej organizácie, ktorý rozkráda zverený materiál, má vedomosť o tom, že v tom istom časovom období tak koná aj jeho spolupracovník, nezakladá znaky spolupáchatelstva na trestnom čine rozkrádania majetku v socialistickej vlastníctve v zmysle § 9 odst. 2, § 132 odst. 1 písm. b) Tr. zák., i keď ide o materiál, ktorý prevzali na základe dohody o spoločnej hmotnej zodpovednosti.

Soud: Nejvyšší soud SSR

Datum rozhodnutí: 25.03.1976

Spisová značka: 4 Tz 38/76

Číslo rozhodnutí: 24

Číslo sešitu: 4-5

Typ rozhodnutí: Rozsudek

Hesla: Pachatelství, Spolupachatelství

Předpisy: 140/1961 Sb. § 9 odst. 2

§ 120

§ 132 odst. 1 písm. b) 141/1961 Sb. § 2 odst. 5

Druh: Rozhodnutí ve věcech trestních

Sbírkový text rozhodnutí:

Č. 24/1977 sb. rozh.

K posudzovaniu spolupáchatelstva podľa § 9 odst. 2 Tr. zák. a súdežného páchatelstva viacerých osôb.

Sama skutočnosť, že pracovník socialistickej organizácie, ktorý rozkráda zverený materiál, má vedomosť o tom, že v tom istom časovom období tak koná aj jeho spolupracovník, nezakladá znaky spolupáchatelstva na trestnom čine rozkrádania majetku v socialistickej vlastníctve v zmysle § 9 odst. 2, § 132 odst. 1 písm. b) Tr. zák., i keď ide o materiál, ktorý prevzali na základe dohody o spoločnej hmotnej zodpovednosti.

(Rozsudok Najvyššieho súdu SSR z 25. marca 1976 sp. zn. [4 Tz 38/76](#).)

Rozsudkom okresného súdu v Spišskej Novej Vsi z 15. januára 1975 sp. zn. 3 T 1093/74 boli obvinení

M. T. a Ľ. Č. uznaní za vinných z trestného činu rozkrádania majetku v socialistickom vlastníctve podľa § 132 odst. 1 písm. b) Tr. zák. na tom skutkovom základe, že ako opravári hodín podniku Klenoty, PR v Bratislave, v predajni v Gelnici v období od 8. novembra 1972 do 22. apríla 1974 robili opravy hodín pre súkromné osoby vo svoj prospech tak, že na opravy používali súčiastky patriace podniku a odmenu za prácu a materiál si ponechávali, čím uvedenému podniku spôsobili škodu v hodnote 19 612,20 Kčs.

Za to im boli podľa § 132 odst. 1 Tr. zák. uložené tresty odňatia slobody, a to obvinenému M. T. vo výmere 15 mesiacov so zaradením do prvej nápravno-výchovnej skupiny a obvinenému Ľ. Č. vo výmere 18 mesiacov so zaradením do prvej nápravno-výchovnej skupiny. Okrem toho bol obom obvineným podľa § 49 odst. 1, § 50 odst. 1 Tr. zák. uložený aj trest zákazu činnosti byť hmotne zodpovedným pracovníkom u socialistických organizácií na dva roky. Napokon podľa § 228 odst. 1 Tr. por. bola obvineným uložená povinnosť nahradiť poškodenej strane Klenoty, PR v Bratislave škodu, a to obvinenému M. T. v sume 62,50 Kčs a obvinenému Ľ. Č. v sume 150,70 Kčs.

Krajský súd v Košiciach uznesením z 13. augusta 1975 sp. zn. 9 To 257/75 odvolanie obvinených ako neopodstatnené zamietol.

Najvyšší súd SSR na základe sťažnosti pre porušenie zákona podanej ministrom spravodlivosti SSR v neprospech obvinených M. T. a Ľ. Č. zrušil rozhodnutia súdov oboch stupňov v celom rozsahu pre nedostatočné zistenie skutočného stavu veci a vec vrátil okresnému prokurátorovi v Spišskej Novej Vsi na nové konanie a rozhodnutie.

Z odôvodnenia: V súlade s dôkazmi vykonanými na hlavnom pojednávaní sú zistenia rozsudku okresného súdu, že obaja obvinení ako opravári v predajni hodín č. 3-373-13 v Gelnici, patriacej podniku Klenoty, PR v Bratislave, robili pre občanov súkromne o

Obvinený M. T. sa v priebehu trestného stíhania obhajoval tým, že aj keď opravy hodín pre občanov súkromne robil, robil to vždy v dielni predajne a sám, pričom však vedel, že tak ako on si počína aj obvinený Ľ. Č. Pripustil, že pri takýchto opravách mohol použiť súčiastky podniku v cene najviac 7000 korún, pričom protihodnotu vykonaných opráv od občanov si zinkasoval sám výlučne vo svoj prospech. Keď ho poškodený podnik vyzval, aby ako náhradu škody zaplatil sumu 5724 Kčs, túto sumu 5. septembra 1974 uvedenému podniku aj uhradil.

Obvinený Ľ. Č. sa takisto priznal, že podobne ako M. T. robil súkromné opravy hodín - tzv. fušky. Robil ich sám, i keď vedel o tom, že jeho spolupracovník M. T. si počína rovnako. Nevyjadril sa, aké množstvo súčiastok na úkor podniku a v akej hodnote mohol pri uvedených opravách použiť, keď ho však poškodený podnik vyzval, aby na náhradu škody zaplatil 13 800 Kčs, uhradil 2. septembra 1974 polovicu požadovanej sumy, kým druhú polovicu po dohode uhradil obvinený M. T. vzhľadom na to, že obaja prevzali spoločnú hmotnú zodpovednosť za zverenú súčiastku.

Táto obhajoba obvinených nebola vyvrátená. Naopak, ich výpoveď, že za schodok na zverených súčiastkach boli obaja zodpovední spoločne hmotne zodpovední, bola dokázaná aj obsahom pracovných zmlúv obvinených s organizáciou Klenoty, OZ v Bratislave z 12. júna 1968.

Zistený skutkový stav okresný súd hodnotil vo svojom rozsudku právne ako trestný čin rozkrádania majetku v socialistickom vlastníctve podľa § 132 odst. 1 písm. b) Tr. zák. Z celkového znenia výroku rozsudku a jeho dôvodov možno vyvodiť, že okresný súd vychádzal zo stanoviska, že išlo o spolupáchateľstvo podľa § 9 odst. 2 Tr. zák.

Krajský súd v dôvodoch svojho uznesenia, ktorým zamietol podľa § 256 Tr. por. odvolania obvinených proti prvostupňovému rozsudku uviedol, že obvinení sa uvedeného trestného činu dopustili ako

spolupáchatelia podľa § 9 odst. 2 Tr. zák. Toto svoje stanovisko krajský súd odôvodnil tým, že obvinení za zverené súčiastky prevzali spoločnú hmotnú zodpovednosť, o svojej činnosti navzájom vedeli, a preto išlo o spoločné konanie v zmysle citovaného ustanovenia.

S týmto stanoviskom krajského súdu sa nemožno stotožniť.

Spolupáchateľom trestného činu podľa § 9 odst. 2 Tr. zák. je ten, kto spoločne s iným spácha trestný čin. Spolupáchateľstvo teda predpokladá a) spáchanie trestného činu spoločným konaním a b) úmysel k tomu smerujúci (§ 3 odst. 3 Tr. zák.). O spoločné konanie ide vtedy, ak každý zo spolupáchateľov uskutoční svojím konaním všetky znaky skutkovej podstaty trestného činu alebo každý zo spolupáchateľov svojím konaním uskutočnil len niektorý zo znakov skutkovej podstaty trestného činu, ktorá je potom naplnená len súhrnom týchto konaní, alebo aj vtedy, keď konanie každého zo spolupáchateľov je aspoň článkom reťaze, pričom jednotlivé činnosti - články reťaze - smerujú k priamemu vykonaniu trestného činu a len vo svojom celku tvoria jeho skutkovú podstatu a pôsobia súčasne. Úmysel pri spolupáchateľstve musí smerovať k spáchaniu trestného činu spoločným konaním. Tým sa odlišuje spolupáchateľstvo od súbežného páchatelstva niekoľkých osôb.

Za kritérium spolupáchateľstva pri trestnom čine podľa § 9 odst. 2 Tr. zák. preto nemožno považovať len skutočnosť, že pri trestných činoch dvoch alebo viac páchatelov, ktorých následkom je vznik hmotnej škody (prípadne aj inej škody), viaže podľa Zákonníka práce spoločná zodpovednosť za škodu.

V posudzovanom prípade obvinení konali ako súbežní páchatelia. Každý z nich konal samostatne. Nebola medzi nimi nijaká dohoda o sprenevere súčiastok predajne, a to ani konkludentná. Na takúto dohodu nemožno usudzovať ani z toho, že každý z nich vedel o druhom, že používa súčiastky na svoje súkromné práce. Obaja konali z vlastného rozhodnutia bez úmyslu spoločne konať a spoločne ani nekonali.

Dôsledkom stanoviska okresného súdu, ktoré prevzal krajský súd, že obaja obvinení konali ako spolupáchatelia trestného činu podľa § 9 odst. 2 Tr. zák. bolo, že sa nezistovalo, akú škodu spôsobili podniku Klenoty jednotliví obvinení. Tým súdy porušili ustanovenie § 2 odst. 5 Tr. por., lebo rozhodli na podklade neúplne zisteného skutkového stavu.

K porušeniu § 2 odst. 5 Tr. por., teda k rozhodnutiu súdov na základe neúplne zisteného skutočného stavu veci došlo však aj v súvislosti s tým, že neboli zisťované, a to ani v prípravnom konaní, skutkové predpoklady, či konanie obvinených nevyčerpáva aj zákonné znaky skutkovej podstaty trestného činu zneužívania socialistického podnikania podľa § 120 Tr. zák. V platnom trestnom práve platí totiž zásada, že každý skutok sa má zásadne posudzovať podľa všetkých zákonných ustanovení, ktorých znaky má, pokiaľ je to potrebné, aby bola náležite vystihnutá jeho povaha a nebezpečnosť činu pre spoločnosť.